

Chabot Museum Rotterdam

Advies: positief, buiten budget

- ▶ Geadviseerd subsidiebedrag: € 149.500,- en € 10.000,- BKV-gelden
- ▶ Gevraagd subsidiebedrag: € 350.000,- en € 40.000,- BKV-gelden

Samenvatting van de aanvraag

“Het Chabot Museum Rotterdam is als een van oorsprong volledig Rotterdams particulier initiatief in dertig jaar toegegroeid naar een breder gedragen privaat-publieke samenwerking.

Sinds 2019 maakt het museum een sterke groei door. Onder meer door wisselwerking tussen en versterking van de (educatieve) programmajnen binnen en buiten de museummuren; bij de Van Nellefabriek UNESCO Werelderfgoed en in Land van Chabot, de plek aan de Rotte waar de kunstenaar heeft gewoond en gewerkt. Hierbij is het publieksbereik substantieel gegroeid (53.750).

Om deze zorgvuldig opgebouwde propositie als kunstenaars- of ‘niche’ museum professioneel en stevig te bestendigen is een realistische schaalvergroting noodzakelijk, hierbij gesteund door Rotterdamse fondsen, particulieren en de gemeente Rotterdam. Met de transitie naar een raad-van-toezicht-model en aanstelling van een zakelijk leider (2023) heeft het museum definitief deze richting ingezet. Om aan wet- en regelgeving en stijgende prijsniveaus te kunnen (blijven) voldoen (Museum cao) is investering nodig. De personele bezetting gaat van 3,7 naar 5,5 FTE (professioneel kernteam), vooral op het gebied van collectiebeheer, educatie, marketing en development. Zo wordt ruimte gecreëerd om gedoseerd onbenut aanwezig potentieel in netwerken (particulieren en bedrijven) te effectueren richting een duurzame toekomst.

In 2024 wordt de collectie (2105 werken) rond de kunstenaar Chabot, zijn tijdgenoten en geestverwanten, volledig geregistreerd, gedigitaliseerd, en het collectie- en informatieplan afgerond. Behoud en beheer in depot Metaalhof en ontsluiting op de website zijn daarmee op orde en vormen een rijke basis voor het museum als kenniscentrum, in open verbinding naar andere (Rotterdamse) collecties, archieven, databases. Het vergroot de collectiemobiliteit en nodigt uit tot onderzoek, presentatie en reflectie vanuit verschillende perspectieven. Offline en online.

Naast een regulier stevig tentoonstellingsprogramma met twee wisselingen per jaar in samenwerking en uitwisseling met (internationale) partners, beheert het Chabot Museum de portiersloge op het Van Nelleterrein als kleinschalige publieksfunctie. Van hieruit starten alle Van Nelle tours in samenwerking met Urban Guides. Er vinden kleinschalige erfgoedpresentaties plaats in samenwerking met Museum Rotterdam, aansluitend op actualiteit en evenementen. In Land van Chabot wordt in samenspraak met kunstenaars en de wijk het educatieve aanbod vanuit de cultuurcoachschole zichtbaar. De Chabotprijs wordt in samenwerking met het Centrum Beeldende Kunst driejaarlijks uitgereikt (2025, 2028). Op alle programmajnen sluit het museum aan op de beleidsspeerpunten van de gemeente.

In het voorliggende plan is de verhouding tussen een bredere spreiding in de financieringsmix enerzijds en een flexibele verhouding tussen beheer- en activiteitenkosten anderzijds weer 'hersteld'. Vanuit organisatieperspectief is dit realistisch, waarbij nog steeds het particuliere karakter meeweegt. Kwaliteit en continuïteit in het bestaande programma is hierbij geborgd. Om (jonge) Rotterdamse kunstenaars te blijven betrekken op onderdelen zijn nu BKV-gelden aangevraagd.

Het Chabot Museum presenteert zich als museum voor internationaal expressionisme in een parel van het Nieuwe Bouwen in het Museumpark Rotterdam.

Hier sta je oog in oog met de monumentale en eigenzinnige werken van Henk Chabot (1894-1949) en zijn tijd; een kunstbeleving op wereldniveau, actueel gevisualiseerd, en vanuit structurele samenwerking met partners, verbonden met andere plekken in de stad, waar kunst, erfgoed, architectuur en landschapsbeleving op een toegankelijke manier samen komen.”

Artistieke en inhoudelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de artistiek-inhoudelijke kwaliteit als voldoende. Op een centrale plek in de stad fungeert het museum vanuit een charmante niche positie. De manier waarop het Chabot Museum op verschillende manieren kijkt naar de collectie en de architectuur van de museumvilla en van daaruit verbindingen legt in en met de stad, is interessant. Dat geldt ook voor de projecten die buiten het museum zijn opgezet, zoals Het Land van Chabot en de samenwerking met de Van Nelle Fabriek. Tegelijkertijd mist er een integraal en richtinggevend artistiek kader.

De samenhang tussen de programmering buiten het museum en binnen het museum kan beter. De vier programmaliijnen die in de plannen worden beschreven missen focus. Ze lopen qua thematiek sterk uit elkaar en het is niet duidelijk waarom de keuzes voor deze programmaliijnen zijn gemaakt en hoe deze met elkaar samenhangen. Bovendien is het voor de commissie niet goed na te gaan of binnen de kleine organisatie de benodigde kennis en vakmanschap aanwezig is om deze uiteenlopende programmatische liijnen in te kunnen vullen. Verder getuigt het volgens de commissie niet van vakmanschap dat er nog geen collectiebeleidsplan is. Dit is vier jaar geleden ook benoemd.

Het beleidsplan bevat een uiteenlopend programma waar weinig aandacht is voor de betekenis en impact die het Chabot Museum met haar tentoonstellingen en programma's op het beoogde publiek wil hebben. Dat beoogde publiek bestaat voornamelijk uit 'klassieke cultuurliefhebbers' en 'culturele alleseters', mensen die vaak musea bezoeken. De commissie ziet dat het museum een lange en bewezen geschiedenis heeft van het aanspreken van deze groep en het is aannemelijk dat zij blijven komen.

Het museum wil zich de komende periode meer richten op de lokale vrijetijdgenieter. Daarvoor heeft het museum een programmering opgezet om deze doelgroep aan

te spreken. Het noemt in dit kader onder andere concerten, horeca, kunstroutes, instaprondleidingen en het Land van Chabot. Hoe het museum tot de keuze voor deze programmering is gekomen en waarom verwacht wordt hiermee de beoogde doelgroep aan te spreken, wordt uit de plannen niet duidelijk. Ook verwacht het museum een flinke groei in bezoekers te realiseren via de programmaliijnen buiten de museummuren, zoals de samenwerking met de Van Nelle Fabriek en het educatieve project Land van Chabot. De commissie heeft bewondering voor het bereik van het educatieve project Land van Chabot, en de samenwerkingen met cultuurcoaches en kunstenaars. De commissie is kritisch op de toegevoegde waarde van het project voor het museum zelf, want het wordt niet duidelijk of deze mensen ook het museum gaan bezoeken. De gestelde groei naar 50.000 bezoekers is onvoldoende onderbouwd, het is slechts gebaseerd op een steekproef.

De commissie heeft waardering voor het Chabot Museum als een museum met een eigen en authentieke identiteit. Het museum probeert daarnaast op verschillende creatieve manieren de horizon te verbreden. Dat doet het door het werk en leven van Chabot buiten het museum relevant te maken, en tevens de verbinding te leggen met de architectuur van de museumvilla.

Omdat een artistiek kader ontbreekt komen de programma onderdelen over als gezocht en (te) ver verwijderd van het Chabot Museum zelf. Voorbeelden hiervan zijn de rondleidingen in de Van Nelle Fabriek en Land van Chabot. Er wordt tot slot in het plan diverse keren gesproken over een nieuwe fase voor het museum, terwijl het plan vooral gaat over het structureel bestendigen van de reeds ingezette activiteiten. Dat is een gemiste kans.

Waarde voor de stad, de bewoner en de discipline

De commissie beoordeelt de waarde voor de stad, haar bewoners en de discipline als zwak. Het is positief dat het museum via de Hendrik Chabotprijs een rol in het culturele ecosysteem vindt en er enkele relevante en duurzame samenwerkingen zijn, zoals met Urban Guides en de Van Nelle fabriek. De nadruk wordt vooral gelegd op samenwerkingen op educatief gebied en nieuwe projecten buiten het museum. Voorgenomen actie op de thema's burgerschap en inclusiviteit in het cultuuronderwijs worden echter niet vertaald naar een concrete aanpak en samenwerking met partners. Daarnaast verbaast het de commissie dat de potentie die er is om vanuit samenwerking met logische partners en burens als het Nieuwe Instituut en Huis Sonneveld, het Natuurhistorisch Museum Rotterdam en Museum Boijmans Van Beuningen een nieuw publiek te trekken niet wordt benut. Verder is diversiteit en inclusie als criterium voor de keuze van partners wel benoemd maar niet uitgewerkt.

Het museum wil innoveren door veel naar buiten te treden en verbindingen aan te gaan op gebieden waar qua architectuur en qua biografie van Chabot relaties kunnen worden gelegd. Hoewel dit enerzijds als ondernemend en innovatief kan worden beschouwd, is de commissie niet overtuigd van de kwaliteit van deze plannen en vindt ze deze vaak ver gezocht of zelfs wat gekunsteld aandoen. Daarnaast is het onderscheid niet goed duidelijk tussen wat nieuwe plannen zijn en wat al eerder van de programmaliijnen en

projecten is ingezet. De kunstenaars die bijvoorbeeld betrokken zijn bij de programmering dragen niet bij aan diversiteit en innovatie, terwijl Chabot zelf een voorbeeld is van maatschappijkritisch denken. Het aankaarten van maatschappelijke vraagstukken via de programmering is volgens de commissie maar in zeer beperkte mate aan de orde.

Het beleidsplan spreekt van welwillendheid op het gebied van diversiteit en inclusie. Het museum toont reflectie door aan te geven stappen te willen maken en ruimte te zien voor verbetering. De plannen blijven echter algemeen. Het museum gaat nauwelijks in op de uitdagingen die het als klein, biografisch niche museum op het gebied van diversiteit en inclusie tegenkomt. Het wordt niet concreet welke ruimte voor verbetering van de programmering er wordt gezien of wat er gedaan wordt naar aanleiding van de zelf gedane constatering dat het 'diverser kan wat betreft het personeel'.

Het bereik onder doelgroep licht zag het museum de afgelopen jaren kleiner worden. Deze wil het museum opnieuw bereiken met programmering in en om het museum zoals concerten in de tuin en instaprondleidingen. Met de plannen voor het Land van Chabot en Chabot aan Zee richt het museum zich naar eigen zeggen ook op de doelgroep licht. De plannen blijven echter vooral gebaseerd op de gewenste en indirecte impact op de (groot) ouders van de participerende leerlingen.

Zakelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de zakelijke kwaliteit als voldoende. In 2023 zijn professionaliteitsslagen gemaakt: zo is er een zakelijk leider aangesteld en is er overgestapt naar het raad-van-toezicht-model. Ook wordt de Governance Code Cultuur toegepast. De commissie ziet dat er aandacht is voor de Fair Practice Code, maar slechts in algemene bewoordingen. Er zijn op dit gebied geen duidelijke doelstellingen opgesteld.

In de aanvraag wordt aangegeven dat het Chabot Museum door groei de positie van het museum wil bestendigen. In de plannen wordt aangeduid waar in de organisatie de extra medewerkers nodig zijn maar niet waarom of hoe dit volgt uit de plannen. De onderbouwing voor de gevraagde extra financiering ontbreekt daarmee.

De begroting is ambitieus maar de toelichting daarop wordt door de commissie als weinig transparant beoordeeld. Zo laat de begroting zien dat de kosten voor tentoonstellingen en personeelslasten fors toenemen. Omdat het museum geen grote wijzigingen in het programma doorvoert is het voor de commissie onduidelijk waarom deze toename nodig is. De begrote toename van de baten hangt in belangrijke mate samen met een toename van de bijdragen uit private middelen. De onderbouwing van deze toename in de plannen is summier en nauwelijks te toetsen. Hierdoor is de haalbaarheid van de toename lastig vast te stellen.

Ten opzichte van voorgaande jaren zet het museum met de ingediende begroting hoog in. De gepresenteerde financieringsmix om alle kosten te kunnen dekken ziet er op het

eerste gezicht goed uit. Zo laat het museum zien goed in staat te zijn om eigen inkomsten (50 procent) te verwerven door middel van kaartverkoop en schenkingen. Toch is het museum kwetsbaar. Het aandeel schenkingen fluctueerde in het verleden nogal, waardoor deze inkomsten niet heel zeker zijn. Daarnaast wordt sterk geleund op een beoogde forse toename van de gemeentelijke subsidie. De commissie maakt zich zorgen over wat er gebeurt als deze extra gelden er niet komen en mist concrete maatregelen voor risicobeheersing. Het museum signaleert hetzelfde risico van fluctuerende financiering, waarvoor het de afgelopen jaren stevig heeft moeten interen op haar reserves. De maatregelen zijn echter niet overtuigend en beperkt tot verbetering van bedrijfsprocessen en een verhoogd risicobewustzijn.

Geadviseerd bedrag

De commissie adviseert om het subsidieniveau van 2024 te handhaven en daarnaast € 10.000 aan BKV-gelden.